

Täysistunto

Torstai 22.11.2018 klo 16.00—19.08

2.1. Suullinen kysymys lapsistrategiasta (Joona Räsänen sd)

Suullinen kysymys SKT 187/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Edustaja Joona Räsänen.

Keskustelu

16.01 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Viime aikoina on puhuttu paljon lapsista, ja parhaillaan vietämme Lapsen oikeuksien viikkoa. Viime viikolla taas uusi väestöennuste kertoi meille, että Suomeen syntyy yhä vähemmän vauvoja ja moni syli jää vaille toivottua lasta. Näin pienen tyttären isänä tuntuu hyvältä, että oikeastaan kaikki puolueet ovat ottaneet nyt lasten asiat ja perheiden asiat vakavasti esille. Ne ovat niitä tulevaisuuskysymyksiä. Pelkkä puhe ei kuitenkaan riitä, vaan tarvitsemme konkreettisia tekoja täällä meiltä, jotka salissa olemme.

Arvoisa perheministeri, Suomi tarvitsee kokonaisvaltaisen lapsistrategian. Hallitus onkin käynnistänyt tänä vuonna oman valmistelutyönsä asian suhteen. Tätä työtä ei tehdä kuitenkaan parlamentaarisesti. Eikö olisi ollut järkevää, että näin merkittävässä asiassa, joka ulottuu vaalikausien yli ja koskee tärkeimpiä henkilöitä eli lapsia, oltaisiin lähdetty parlamentaarisesti liikenteeseen, oltaisiin kytketty kaikki puolueet tähän yhteiseen työhön mukaan?

16.02 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen, minulle teidän puheenvuoronne tärkein osa liittyi siihen, että oppositiopuolue sosiaalidemokraatit selvästi niin ikään tavoittelee Suomeen strategiaa, jolla tästä maasta tulisi pitkällä aikajänteellä lapsiystävällisempi ja perheiden kannalta monella tavoin kestävämpi. Se on tärkein tieto, että me nautimme laajaa poliittista yhteisymmärrystä tämän asian merkittävydestä ja myös sen hoidosta, ei niinkään lyhytjänteisillä vaalilupauksilla itse kultakin vaan laajasti sitoutumalla yhteiseen isompaan tavoitelaan.

Tuota strategiaa ei ole tarkoitettu tämän hallituksen strategiaksi. Tämä hallitus mandaatillaan laittoi liikkeelle sen valmistelun, ja sen pohjan on tarkoitus hyödyttää seuraavaa hallitusta. Meidän painopisteemme on ollut perhepalveluiden muutoksessa, josta erityisesti kerron mielelläni lisää. Lapsistrategia on jotakin enemmän. Ja mikäli tuota halutaan vahvistaa esimerkiksi parlamentaarisella kaikkien puolueiden tapaamisella, olemme yhteistyössä kollegaministeri [Puhemies koputtaa] Grahn-Laasosen kanssa tähän enemmän kuin valmiita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.04 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta Suomi olisi todella maailman lapsiystävällisin maa, niin se vaatii monia uudistuksia liittyen vaikkapa perhevapaiden uudistamiseen, etenemiseen kohti maksutonta varhaiskasvatusta, kokonaiskoulupäivää, harrastustakuuta ja myös oppivelvollisuuden pidentämistä. Nämä ovat asioita, joihin me täällä salissa voimme suoraan vaikuttaa. Erityisen tärkeää on tässä ilmapiirissä muuttaa työmarkkinoilla vallitsevaa ilmapiiriä. Siinä keskeisessä roolissa on juuri perhevapaiden uudistaminen, joka tällä hallituskaudella valitettavasti jäi teiltä tekemättä.

Olisin kysynyt pääministeriltä. Arvoisa pääministeri, eilisessä EK:n vaalitentissä kaikki puolueet, te mukaan lukien, lupailivat aika mittavia panostuksia tämän perhevapaa uudistuksen tekemiseen. Puhuitte muistaakseni 200 miljoonasta. Olisinkin kysynyt: Mihin ne rahat unohtuivat tällä kaudella, kun teillä kuitenkin rahaa riitti esimerkiksi moniin tehotomiin verenkevennyksiin? Eikö tämä olisi pitänyt jo tällä kaudella hoitaa, kun nyt taas niin auliisti lupailaan, mitä tulevaisuudessa ollaan tekemässä?

16.05 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos talous olisi teidän jäljiltänne ollut kunnossa, niin olisimme pystyneet tekemään paljon muitakin asioita. [Naurua] Valitettavasti 100 000 työtöntä ja 6 miljardia vajaa valtiontalous eivät antaneet mahdollisuuksia tehdä niitä tarpeellisia uudistuksia, vaan ne pystytään tekemään seuraavalla kaudella, kun nyt talouden pohja on laitettu kuntoon, julkinen talous on suurin piirtein tasapainossa ensi kaudella. Nyt pystytään tekemään hyvä perhevapaa uudistus, nyt pystytään tekemään hyvä sosiaaliturvan uudistus ja parantamaan perheiden asemaa, parantamaan perusturvaa. Se pystytään tekemään ensi kaudella, kun nyt asiat on laitettu kuntoon.

16.05 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä olen pahoillani tästä pääministerin ylimielisestä otteesta [Välihuutoja] tämän erittäin vakavan ja ison haasteen edessä, missä me olemme. Jokainen meistä on huolissaan siitä, että Suomeen syntyy liian vähän lapsia, ja huolissaan siitä, että meidän nuoret ihmiset kokevat, että he eivät voi syystä tai toisesta perhettä perustaa. Eikö meidän yhdessä pitäisi etsiä ratkaisuja, joilla me voimme luoda sellaisen ilmapiirin ja tulevaisuudennäkymän meidän nuorillemme, että he uskaltavat perustaa tähän maahan perheen?

Kun nuorilta on kysytty, mitkä ovat ne keskeiset syyt ja huolet, he ovat kertoneet, että keskeisimmät syyt ovat huolet omasta taloudesta, omasta toimeentulosta ja työmarkkinoiden näkymästä. Me tiedämme, että perhevapaa uudistus on tehtävä, jotta naisten työmarkkina-asema paranee ja toimeentulo paranee ja perheillä on sitten myös parempi tulevaisuus edessään. Onko hallitus valmis tarttumaan tähän isoon kysymykseen jo nyt eikä siirtämään seuraavan hallituksen tehtäväksi tätäkin isoa uudistusta?

16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn, edustaja Marin, teidän hyvin luomaanne tilannekuvaan siitä, millaisia syitä kenties löytyy taustalta siinä, että lapsilukumme on historiallisen alhainen, kun katsotaan tänä vuonna syntyviä vauvoja. Valitettavasti yksittäisenä vastauksena mikään ei taida riittää ratkaisemaan tätä tai kääntämään suuntaa. Tähän liittyy kaikki lähtien asenteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

ta ja työelämäkysymyksistä aina perheiden etuuksiin ja ehkä maailman yleiseen epävarmuuteenkin asti.

Perhevapaauudistus, jota tämä hallitus yritti todeten kuitenkin vahvasti pohjalle sen, että hallituskauden alussa ydinpainopistevalinta oli perhepalveluissa, varhaiskasvatuksessa ja vaikkapa neuvola- ja lastensuojelupalveluiden yhteydessä tehtävässä uudistuksessa — silti strategisen hallitusohjelman puitteissa päätimme yrittää tätä, mutta pääministerin kuvaamalla tavalla talouden reunaehdot eivät sallineet uudistusta, josta olisi voinut olla täysin vakuuttunut, että se olisi ollut erityisesti pienituloisten perheiden kannalta parempi. Siksi myös kaikkien puolueiden, jotka valmistautuvat nyt keskusteluun ja tuleviin vaaleihin, on syytä hallitusneuvotteluihin liittyen muistaa, [Puhemies koputtaa] että laskelmissa siitä, mitä perhevapaauudistus [Puhemies: Aika!] maksaa, on hyvä huomioida myös varhaiskasvatukseen liittyvät kustannukset. Se oli yksi keskeinen seikka tämän uudistuksen valmistelussa.

16.08 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päättäjät tekevät päätöksiä, jotka vievät lapsen pesuveden mukana. Espoossa nuijitaan juuri budjettia, jossa heikennetään Espoo-lisää eli se poistetaan lapsiperheiltä, joilla on 2—3-vuotisia lapsia. Tällaiset leikkaukset ovat kohtuuttomia, [Välihuuto oikealta] ja ilmoitan jo tässä nyt, että perussuomalaiset eivät tällaista kannata.

Arvoisa puhemies! Kysyn teiltä: Millä tavalla voimme kannustaa perheitä siihen, että he oikeasti tekisivät lapsia? Sote-uudistus muun muassa vie juuri sieltä työpaikkoja, naisvaltaisilta aloilta, sen ovat asiantuntijat meille kertoneet. Oletteko te samaa mieltä, että pätkätyöt lisääntyvät, määräaikaisuus lisääntyy ja vakituiset työsuhteet vähenevät? Kyllä työ on tärkeää, ja sehan myös kannustaa ihmisiä siihen, että lapsia syntyy.

Perhevapaauudistus on varmasti tärkeä, mutta perussuomalaisille erityisesti tärkeää on se, että vanhemmat ja perheet saavat myös jatkossa itse päättää, kuka hoitaa lapsen, kuka jää kotiin hoitamaan. Oletteko kanssamme samaa mieltä: saavatko perheet jatkossakin [Puhemies koputtaa] itse päättää nämä tärkeät asiat?

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu lähti liikkeelle lapsistrategiaan liittyvästä valmistelusta, johon kutsun lämpimästi mukaan kaikkia puolueita, sekä julkiseen keskusteluun että siihen ajatteluun, joka lähtee niistä lähtökohdista, että kaikki lasten elämässä ei liity vain kouluun ja päiväkotiin tai sote-palveluihin vaan tämä liittyy yhteiskunnan kuvaan laajemminkin lapsiystävällisyydestä. Osana tuota työtä, yhteistyötä opetusministeriön kanssa, kun olemme yhdessä vastuussa tästä valmistelusta, vahva lähtökohta on tieteeseen ja tutkimukseen perustuva näyttö, ja yksi osa tätä on juuri se, mitkä voisivat olla niitä yksittäisiä syitä syntyvyyden aleneman taustalla. Tunnistamme jo nyt, että erityisesti esimerkiksi työelämän epävarmuus ja joustamattomuus ovat niitä seikkoja. Ne tietenkin kannustavat perhevapaauudistusta väistämättä sellaisille suunnille, joissa nämä reunaehdot täyttyisivät, jos tavoitteena on syntyvyyden lisääminen — tunnustamme kuitenkin, että tavoitteet tuntuvat meillä kaikilla liittyvän myös tasa-arvo- ja työelämäkysymyksiin. [Puhemies koputtaa] Toinen ulottuvuus on [Puhemies: Aika!] lapsiperheköyhyys. Isoin aukko toteutuneen ja toivelapsiluvun välillä on pienituloisissa perheissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

16.10 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsen oikeuksien viikon teema on osallisuus. Jokainen lapsi haluaa olla mukana ryhmässä, olla rakastettu ja pidetty. Mutta niiden lasten määrä, joilla ei ole yhtään ystävää, kasvaa koko ajan — yksinäisyys yhteiskunnassamme kasvaa.

Tiistaina keskustelimme liikuntapolitiikasta ja siitä, että jokaiselle lapselle pitää taata harrastus. Se on yksi tärkeä kysymys. Mutta on paljon muitakin, meidän rakenteissa ja meidän poislähtämisen kulttuurissa ja siinä, että lapsiperheköyhyys kasvaa.

Mitä hallitus tekee tämän yksinäisyyden vähentämiseksi? Tämä yksinäisyys on niin vaarallista sekä terveydelle että henkiselle kehitykselle.

16.11 **Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä aiheesta tänään. Juuri näin kuin edustaja totesi: lasten kokemaa yksinäisyys on edelleen valitettavan yleistä. Se on yksi kiusaamisen muoto, että jää yksin. Näitä lapsia meidän pitäisi pystyä auttamaan. Varhaiskasvatuksessa on isot mahdollisuudet siihen, että voidaan opetella ryhmässä yhdessä kaveritaitoja ja sitä, että ketään ei jätetä yksin — se on yksi opeteltava taito muiden taitojen joukossa. Ja aikuisella on aina vastuu siitä, että kukaan ryhmässä ei jää yksin, eli myöskin opettajankoulutuksella, niin kuin henkilöstön osaamisella tunnistaa näitä tilanteita, voidaan tehdä paljon. Harrastaminen on iso ja tärkeä asia, ja niitä harrastamisen esteitä pitää pystyä purkamaan matalalla kynnyksellä, niin että jokainen lapsi pääsee osallistumaan ja saa vähintäänkin yhden mieluisan harrastuksen omaan elämäänsä. Muun muassa tällaisista aineksista se lähtee. Mutta lopulta kuitenkin pitkälti kodin kasvatusvastuu, päiväkodeissa tehtävä työ, koulukiusaamisen torjuminen, harrastusmahdollisuudet — näistä asioista se on kiinni.

16.12 **Katja Hänninen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lapset ovat aarteemme, ja lapsissa on tulevaisuus. Näinhän me kaikki ajattelemme, ja uskon, että jokainen tässä salissa haluaa pitää lapsistamme mahdollisimman hyvää huolta ja turvata jokaiselle lapselle yhdenvertaiset mahdollisuudet turvalliseen ja hyvään elämään.

Kuitenkin tänäänkin, kun vietämme Lapsen oikeuksien viikkoa, miljoonat lapset kärsivät sotien ja väkivaltaisuuksien keskellä. Meillä Suomessakin moni lapsi elää köyhyydessä ja turvattomuudessa ja joutuu sen vuoksi luopumaan niin harrastuksistaan kuin pahimmillaan riittävästä ravinnosta. Usein köyhyys myös periytyy sukupolvelta toiselle ja aiheuttaa suuren syrjäytymisriskin. Yhdenkään lapsen ei pitäisi joutua kärsimään köyhyydestä tai turvattomuudesta. Arvoisa ministeri, kysynkin teiltä: Miten voi olla mahdollista, että rikkaassa Suomessa niin moni lapsi elää köyhyydessä? Mitä te aiotte konkreettisesti tehdä köyhyyden ja eriarvoisuuden kitkemiseksi? Aiotteko palauttaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden ja perua lapsilisien indeksileikkaukset?

16.13 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on aivan ytimessä. Me tiedostamme sen, että taloudellisesti niukka toimeentulo vaikuttaa lapsen elämään monin tavoin, ja me olemme nähneet kehityksen, joka on jatkunut usean vaalikauden aikana. Samaan tilanteeseen taloudellisesti heikon aseman kylkeen saattaa liittyä muita ongelmia perheen arjessa.

Yksittäisiin kysymyksiin vastaan, mitä olemme tehneet lapsiperheköyhyyden torjumiseksi: Liki 7 000 perhettä enemmän kuin ennen pääsi maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Lisäksi me olemme ensi vuoden alusta vahvistamassa kaikkein pienimpien van-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

hempainpäivärahojen euromäärää 80 eurolla kuussa ja — toisin kuin edellinen hallitus — me nostamme sen nyt työttömän peruspäivärahan tasolle.

Mitä tulee lapsilisiin, niin myönnän ja tunnistan, että leikkaus oli ikävä. Haluan kuitenkin kohtuullistaa ja tuoda mittakaavan sille: se leikkaus oli noin 1 prosentti lapsilisän suuruudesta kuussa tai vuositasolla.

16.15 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko, te paljon puhutte näistä talouden reunaehdoista. Eihän lapsilisäleikkaus ole ainoa, jonka te olette kohdistaneet lapsiperheisiin. [Vasemmalta: Indeksijäädetykset!] Etenkin on otettava huomioon, että pääministeri, joka itse asiassa aikaisemmin lehdessä sanoi, että hän olisi leikannut vähemmän, oli se, joka ennen vaaleja lupasi, että lapsiperheiltä etuuksista ei leikata senttiäkään, että tasoa ei leikata — mutta niin leikkasitte. Mutta nämä talouden reunaehdot tuntuvat olevan sellaisia, että niitä käytetään valikoiden. Talouden reunaehdot sanolivat sen, että lapsiperheiden verotusta kiristettiin, mutta kuitenkin ei ole talouden reunaehdoista huolta ollut, kun teitte apteekkarivähennyksen. Talouden reunaehdot sanelivat silloin, kun päivähoito-oikeutta rajattiin, mutta ne eivät olleet huolena silloin, kun metsänomistajille tehtiin erityinen veroetu, tai silloin, kun lapsilisiä leikattiin. Mutta, arvoisa ministeri, jälleen te sanotte, että perhevapaita ei voinut toteuttaa [Puhemies koputtaa] johtuen talouden reunaehdoista. Esitittekö hallitukselle lisärahoitusta perhevapaiden toteuttamiseen, ja jos esititte, kuinka paljon?

16.16 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti kipeä asia vaikeana talouden aikana joutua tekemään sellaisiakin ratkaisuja, jotka voivat näyttytyä vaikkapa lapsiperheen arjessa euromääräisinä heikennyksinä. Haluan kuitenkin ja minusta on oikeudenmukaista kuvata nyt nämä mittasuhteet. Kuten mainitsin äsken, lapsilisiin liittyvä leikkaus oli noin 1 prosentti kaikesta siitä rahasta, mitä lapsilisinä kaikki suomalaiset perheet saavat. Lisäksi tämä hallitus päätyi korottamaan yksinhuoltajien osuutta lapsilisässä juuri siksi, että me tunnistamme ja tiedämme, että yhden vanhemman perheissä köyhyysriski on erityinen kysymys. Ja mitä tulee lapsiperheiden toimeentuloon, minusta tuntuu, edustaja Lindtman, että te hiukan tahallanne unohtatte, että kaikkein tärkein teko suomalaisten perheiden kannalta ovat ne 115 000 uutta työpaikkaa, joiden joukossa on erittäin monta äitiä ja isää. Ja vielä tärkeämpää tulevaisuuden lapsipolitiikkaa on se, että me emme elä yli varojemme sinun ja minun, meidän ja teidän, kaikkien meidän lasten varojen kustannuksella.

16.17 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan oikein, se on kaikkein tärkeintä, ja sen takia on käsittämätöntä, että juuri työttömien lapsilta te olette rahanneet päivähoito-oikeutta. Viestejä tulee ympäri Suomea, että niissä tilanteissa monet lapset näissä perheissä tarvitsisivat — he hyötyvät kaikkein eniten siitä — kokopäiväistä varhaiskasvatusta, ja juuri näille äideille ja isille pitäisi antaa täysi mahdollisuus hakea työtä.

Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko, te ette vastannut kysymykseen. Teidän talouden reunaehdonne ovat valikoivia. Aina kun pitäisi parantaa lapsiperheiden asemaa tai edes säästää heitä leikkauksilta, silloin teillä ei ole rahaa, mutta kun hyvätuloiset pyytävät uusia veroetuja, niin silloin rahaa löytyy. Nyt kysyn teiltä: esitittekö rahaa perhevapaiden uudistamiseen, ja jos esititte, niin kuinka paljon? Ministeri Saarikko, voisitteko vastata.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

16.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerrataan muistin virkistämiseksi, miten uudistus perhevapaiden osalta viime syksynä lähti liikkeelle. Oli laaja yhteiskunnallinen tahto, että asia laitetaan kuntoon. Samassa yhteydessä liki kaikki puolueet ja tahot esittelivät omia mallejaan, kuinka monta kuukautta kukin vanhempi olisi kotona tai millä tavalla rajaisimme nykyisiä etuisuuksia. Päädyimme laskelmissa erittäin hyvässä yhteistyössä hallituksen sisällä ja myös vuorovai-
kutuksessa työmarkkinajärjestöjen kanssa varmaan noin pariinkymmeneen eri malliin siitä, miten asiat voitaisiin toteuttaa, eikä sekään malli, joka viime kädessä oli ollut pöydällä meillä, olisi ollut kustannusneutraali, niin kuin kuvaatte, vaan varhaiskasvatukseen tarvittavat lisäpanostukset olisivat olleet merkittäviä.

Vaalikauden alkupuolella sovimme tämän hallituksen painopisteet. Vastaus kysymykseen siitä, esitinkö: En siinä kohtaa esittänyt, totesin vain, että tämän hallituksen painopiste palveluiden parantamisesta on merkittävä arvovalinta. Ette kai tekään, edustaja Lindtman, pidä erityisen typeränä hankkeena parantaa suomalaista [Puhemies koputtaa] lastensuojelua?

16.19 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksella on myös suuri vastuu siitä, minkälaista ilmapiiriä luodaan työmarkkinoille. Meillä työmarkkinat ovat muuttuneet jo siten, että silpputyö on tullut jäädäkseen eikä korkeakoulutukseen välttämättä enää takaa pysyvää työpaikkaa. Tässä tilanteessa meidän poliitikkojen pitäisi tehdä kaikkemme, että loisisimme turvaa työmarkkinoille, esimerkiksi sosiaaliturvan tai työttömyysturvan muodossa. Kuitenkaan hallitus ei ole pystynyt edistämään esimerkiksi silpputyöntekijöiden sosiaaliturvaa parantavaa yhdistelmävakuutusta. Lisäksi täytyy luetella nämä heikennykset, irtisanomissuojan heikentäminen, aktiivimalli, monenlaiset toimenpiteet, jotka ovat lisänneet ihmisten pelkoa siitä, että voi pudota kokonaan ilman työttömyysturvaa, vaikka itse tekisi parhaansa. Esimerkiksi aktiivimalli on todistetusti lisännyt toimeentulotuen tarvetta, niiden perheiden määrää, jotka joutuvat tukeutumaan toimeentulotukeen, kun työttömyysturvasta leikataan. Kuinka te vastaatte tähän kritiikkiin, että te olette osaltanne huonontaneet [Puhemies koputtaa] työmarkkinoiden ilmapiiriä?

16.20 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työmarkkinoista sinällään vastaa ministeri Lindström, mutta tulkitsin kysymyksenne liittyvän erityisesti perheisiin, miten tämä on vaikuttanut syntyvyyteen.

Ensinnäkin suomalaisesta keskusteluilmapiiristä vastaamme me kaikki tässä salissa, erityisen painokkaasti, joka ikinen.

Mitä tulee työmarkkinoiden epävarmuuteen, työn murros on totta, ja hallitus on tehnyt parhaansa reagoidakseen siihen, mutta olemme myös ymmärtääkseni kaikki täällä salissa yhdessä katsoneet, että isompi sosiaaliturvan kokonaisuudistus on parempi vaihtoehto, jossa pystymme selkeästi huomioimaan kaikki erilaiset elämäntilanteet. Tunnistamme sen, että työelämään liittyvä epävarmuus kaiken kaikkiaan on yksi keskeinen seikka, joka vaikuttaa perheellistymiseen ja haluun ja mahdollisuuteen hankkia lapsia. Mutta samalla pitää tunnistaa, että kaikkein keskeisin seikka epävarmuuden vähentämisessä on työllisyyden nousu, koska silloin työpaikkoja on enemmän ja epävarmuutta vähemmän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

16.21 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko peräänkuulutti tässä äsken perhevapaauudistusmallia, missä otetaan huomioon myös varhaiskasvatus. Meillä on malli, joka sisältää kaikki nämä eri kohdat. Se on loppuun hiottu ja valmis, ja sitä voidaan toteuttaa vaikkapa heti.

Mutta varsinaiseen kysymykseen. Tiedämme, että varhaiskasvatus on keskeisessä asemassa, ja tänä päivänä puhutaan paljon myös laadusta ja sisällöstä. Kuitenkin varhaiskasvatus on ainut osa opintopolusta, mistä ei löydy tiettytyypisiä palveluita perheiden ja kasvattajien tueksi. Esimerkiksi kuraattoreiden ja psykologien palvelut puuttuvat varhaiskasvatuksesta. Arvoisa hallitus, mitä aiotte tehdä tälle suurelle, kohtalokkaalle kysymykselle?

16.22 Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulen, että tässä salissa vallitsee hyvä yhteisymmärrys siitä, että Suomeen tarvitaan perhevapaauudistus, joka tuo lapsiperheiden elämään joustoja ja vahvistaa työelämän ja vanhemmuuden tasa-arvoa ja edistää myöskin lasten osallistumista varhaiskasvatukseen, mistä tämä kysymys tarkemmin ottaen nousi.

Varhaiskasvatuksen osalta tällä kaudella on tehty erittäin merkittäviä asioita. Muun muassa uusi varhaiskasvatuslaki on voimassa, se nostaa päiväkotien laatua pitkällä aikavälillä, vahvistaa ammattilaisten koulutustasoa, ja käynnissä on maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu 5-vuotiaille, jota laajennetaan. Meillä on maksuja alennettu varhaiskasvatuksessa, mikä on lisännyt varhaiskasvatukseen osallistumista. Ja myöskin — liittyen tähän kysymykseen tuesta — tällä hetkellä asiantuntijat työskentelevät varhaiskasvatuslain seuraavan vaiheen valmisteluksi, koska tavoitteena on, että saataisiin näitä tuen rakenteita vahvistettua myös varhaiskasvatuksessa. Samoin olemme tehneet hyvää yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa siinä, että on luotu tiiviimpiä yhteyksiä [Puhemies koputtaa] päiväkotien ja sosiaali- ja terveystalveluiden välille [Puhemies: Aika!] tuen varmistamiseksi.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tämän sosiaalidemokraattisen eduskuntaryhmän viimeisen kysymyksen saa kysymyksen tekijä, edustaja Räsänen Joona.

16.24 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä keskustelussa olemme hyvin jälleen kuulleet, perheiden asemaan liittyvät monet kysymykset. On selvää, että tarvitsemme lainsäädännön uudistuksia, joilla tehdään parempi perhevapaauudistus, ja toivon mukaan siihen tulevaisuudessa päästään. Tarvitsemme myös uudistuksia, mitkä liittyvät varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja niin edelleen. Mutta sitten tämän lainsäädännön päälle tarvitsemme myös asenneilmapiirin muutosta. Sitä, että Suomi todella olisi myös lapsiystävällisempi yhteiskunta ihan kaikkien meidän arjessa ja kaikkien perheiden arjessa, emme varmasti pelkästään lainsäädäntöä muuttamalla pysty tekemään. Olisi hyvä, että todella tässä työssä jokainen puolue tekee oman osansa, ja sitä kautta luomme tähän yhteiskuntaan positiivisempaa ilmapiiriä. Olisin näin keskustelun lopuksi kysynyt vielä arvoisalta perheministeriltä: mitä te ajattelette, miten tätä yhteiskunnan ilmapiiriä pystyisimme muuttamaan paremmaksi?

16.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulen, että yksi keskeinen seikka, mitä perheet meiltä odottavat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa — erilaisten lasten äärellä, eri-ikäisten ja erilaisten lasten kanssa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2018 vp

— on se, että yhteiskunta joustaisi, oli sitten kysymys työelämästä tai siitä, että palvelut tulisivat oikeaan aikaan ja niitä ei olisi liian monimutkaista löytää. Ja on hyvä huomata, että suomalaisten perheiden arkeen vaikuttavat paljon monet muunkinlaiset asiat kuin lainsäädäntö tai poliitikkojen puheet. Juuri tästä syystä lapsistrategian ohjaustyöhön ja valmisteluun kutsuttiin laajasti myös muita yhteiskunnallisia toimijoita kuin poliitikkoja. Alun kysymykseenne viitaten: edes hallituspuolueilla ei ole edustajia tuossa ohjausryhmässä suoraan, vaan on yhteiskunnallisia vaikuttajia kaikilta elämän eri aloilta.

Uskon, että tämänkaltaisilla puheenvuoroilla kuin mitä te, edustaja Räsänen, esititte, me rakennamme kaikkein parhaiten yhteistuumin lapsiystävällisempää Suomea maassa, joka ikääntyy Euroopan [Puhemies koputtaa] maista kaikkein nopeimmin, ja me olemme tältäkin osin isojen haasteiden edessä.

Kysymyksen käsittely päättyi.